

Az interaktív kapcsolatokkal kísérletezem, ami a néző és a műalkotás között alakul ki és érdekel a kornak kitett tárgyak újrahasznosítása és újra alkotása. A vásárok, ócskavas telepek kedvenc vadászterületeim.

A Pécsi Tudomány Egyetemem Művészeti karán eddig folytatott tanulmányaim során munkáimmal ezt próbáltam reprezentálni egészen különböző megoldásokban. Ez szerencsére illeszkedni tudott a mesterem, Dr. Habil Gaál Tamás által kiadott tematikus feladatokhoz. Ezek közül az itt bemutatott munkám a „mozgás” feladat témakörében készült.

2012- ben megtaláltam dédnagyapám fejes vonalzóját. Ezt az eszközt építészek, mérnökök, kőművesek használták, a vonalzó fej része az asztal rövidebbik végén biztosította párhuzamos vonalak rajzolását. Úgy is tekinthetünk rá, mint az építő, építész mesterség tárgyi szimbólumára. Mivel családukban ükapám apja is kőműves volt és azóta minden generáció vagy kőműves, vagy építész, ha lenne családi címerünk, abban biztos lenne fejes vonalzó.

A vonalzót a 60-as években dédnagyapám után nagyapám használta, ezután apám örökölte. A 80-as években a fejes vonalzókat leváltották műanyag csigás vonalzók, így a régi szerszám egy Villányi pincébe került. További 20 évet párás levegőben töltött, ezért kissé megvetemedett. Amikor előkerült régi eszköz, magamhoz vettem, nem csak története, hanem szépsége miatt.

Az alaphelyzet ellentmondásos: A vonalzó, amely eredetileg egyenes vonalak meghúzását szolgálta, most már görbe vonalak rajzolására sem alkalmas, hiszen élei nem síkban, hanem térben görbülnek. Az eredetileg két dimenzióra utaló falemez háromdimenziós szalaggá, szoborrá alakult át. A szalag élei egymástól eltérő térgörbékét írnak le.

Tapasztaltam, hogy a tárgy kézbe véve, viszonylag bonyolult geometriája miatt, összetett mozgásba jön, remeg, vibrál, ide-oda hajladozik. Fontos volt, hogy a szobor ezt a tulajdonságát kiállítási tárgyként is megőrizze.

Meg kellett találnom a vonalzó és posztamense helyes viszonyát. A labilitás, mozgó helyzet erősítéseként, nem a nehéz fejes végét rögzítettem a diófa posztamenshez. A vonalzó könnyű végének a talpazathoz rögzítését trükkös fa ékkel oldottam meg, ezáltal megoldódott a szobor szétszedhetősége, szállíthatósága is. Az éket a talpazat saját anyagából vágtam ki.

Anyaga mahagóni, ami egy közepesen jól hajlítható fa, a klasszikus gitárok íves káváját is gyakran ebből az anyagból készítik.

A vonalzó repedezett lakkrétegét lecsiszoltam. A szobor mindkét elemét narancsolajjal kezeltem. Ezt az eljárást asztalos barátomtól lestem el, a narancsolajat is tőle szereztem.

Eleinte csak az érdekes, meggörbült fadarabbal foglalkoztam, a forma izgatott. Arra gondoltam, hogy a bizonytalan torzulást valahogy fel kell erősítenem, karakteresebbé kell tennem. Hosszú kísérletezés következett. Abban biztos voltam, hogy a természet munkálkodását kell valahogy folytatnom, ki kell tennem hónak, fagynak. A természet azonban a tervezettnél lassabban dolgozott, nem akarta kedvem szerint hajlítani, csavarni tárgyamat. Gőzölésre nem volt lehetőségem. Egy teljes évig kint hagytam a szabadban és közben folyamatosan ügyeltem arra, hogy nehezekek segítségével a görbülés elérje az általam elképzelt állapotot. Több tervem volt a talapzat és a görbe vonalzó viszonyára, kapcsolatára. Szerettem volna, ha a mű interaktív viszonyba kerülne szemlélőjével, arra készítené, hogy megérintse, mozgásba hozza.

A huszadik század művészetének egyik jellegzetes vonása a használati tárgyak felé fordulás. Minden esetben, amikor a képzőművészetbe használati tárgyakat emeltek be, megváltoztatták a tárgy rendeltetését. Az ipari tömegtermelés tárgyözone nagyrészt mondanivaló nélküli. Elsősorban a tárgyak célszerűsége a fontos, esztétikája, szépsége másodlagos. Vannak persze kivételek, amikor használhatóság és szépség szétválaszthatatlanul összeforr egy tárgyban, ilyen például az autó. Egy főzőkanál vagy egy vonalzó esetében ritkábban beszélünk a szépségükről. A New York-i MoMa Múzeumban külön terme van a mindennapi használati tárgyaknak, de a párizsi Iparművészeti Múzeum is rendelkezik hasonló gyűjteménnyel. A használati tárgyak ironikus kritikáját először a dadaizmus fogalmazta meg, elsősorban Marcel Duchamp, jellegzetes *ready made* műveivel. Kiállított piszoárja a „Forrás” jól jelzi az eredeti funkciójától és helyszínétől megfosztott, és új összefüggés rendszerbe helyezett tárgyban rejlő művészi feszültséget. Duchamp másik műve a „Biciklikerek” már nem csak a „Forrás”-nál megismert konceptuális tartalommal bír (egy piszoárt változtatás nélkül kiállított), hanem két tárgynak, egy széknek és egy biciklikereknek a montázsa. Sem a szék, sem a biciklikerek nem tölti be eredeti funkcióját, hanem egy új képzőművészeti alkotást képez. Duchamp lázad a fogyasztói társadalom tárgyai ellen. A pop-art nem lázad, nem fogalmaz meg kritikát, hanem egyszerűen beemeli a tömegtermékeket (Coca-Cola, babkonzerv, Marilyn Monroe).

A gépek esztétikája is régóta foglalkoztatja a művészeket, James Watt első gőzgépének klasszikus templomra emlékeztető „homlokzatot tervezett”, de Marinetti jellegzetes mondása is érdekes: „a versenyautó szebb, mint a szamothrakéi Niké”

A kortárs designt is folyamatosan lázban tartja a talált tárgyak reinkarnációja. Ebben is megfogalmazódik a földet elborító és szeméthegekkel fenyegető tárgyrengeteg kritikája. Új tárgyak helyett a régiek újrahasznosításával is foglalkoznak a formatervezők, például Chris Kabel, akinek asztali lámpája voltaképpen gázüzemű háromágú gyertyatartó. Az ágak gázszerelvény csövek, melyek egy szabványos kempingfőző tartályához csatlakoznak.

Készítettem már fém plasztikát a lézervágó gép által kivágott alkatrészek hulladékaiból, és faszobrot szétszedett, és másként összeépített talicskakerékből is. Egy vörösréz ágymelegítő palackról gipszmásolatokat készítettem, majd különböző felületi struktúrákkal kísérleteztem rajtuk. Egy másik, művésztelepi munkám pedig egy pvc csövekből és drótból készült figurális alkotás. Érdekel a mozgás is. Mozgó szobraimat a közönség hozza mozgásba. Van köztük egyensúlyozó, hintázó, remegő, átalakítható.

A szoborként értelmezett fejesvonalzó konceptuális üzenete az a paradoxon, hogy az egyenesség szimbóluma, a vonalzó, térgörbévé változott. Elvesztette eredeti rendeltetését, új funkciója az, hogy a szobor szépségét szolgálja. Remélem, hogy a szobor szemlélője nem csak a geg szerűnek is nevezhető koncepciót veszi észre, hanem a forma érdekességét is.

További terveim is vannak talált tárgyakkal kapcsolatban, folyamatosan gyűjtöm az olyanokat, melyekben fantáziát látok. Hosszú időre van szükségem, együtt kell élnem a velük ahhoz, hogy kislekuláljam újjászületésüket.